

مکتبہ دارالکتاب

ادبی و سیاسی رسالہ اسبوعیہ در

۳۰ بجی سنہ

۱ شعبان المعظم ۱۳۲۹

پنجشنبہ

جزو عدد : ۱۰۶

استانبولك پك قديم زمانلردن بری بر آفت دائمیسی اولان حریق ، هان هر وقت بیوت و مساكنتك باشنده طولاشیر بر بلای سیاهدرکه آنك دست گزند و تخریبی اطاله ایتمدیکی محل و محله کوستریله مز . او اوپله بر بلادركه حکم و کيفنه ، اڭ مستبد پادشاهلر بیله سرفرو ایتمکده مضطر قالیر ، او ، بر فقیرك مسکینی ، بر غنیك کاشانه محتشمی بر آنده مبدل دود ورماد ایله احراق و برباد ایتمکده مساوات عامه قاعدهسنی محافظه ایدر . و هیچ بر وقت بوغنیدر ، شو فقیردر دیمز . ایدی تخریبی اوزاتدینی زمان غنی و فقیری تفریق ایتمز .

اجدادمزدن منتقل اقولاندركه : استانبولك یاغینی اولسه اولرینك قبولری آلتوندن ، اشیکلری کوموشدن اولوردی . بو قول یاغینك درجه خسارینی افهامه کفایت ایدر . بو اوپله بر آفت خانغانسوزدرکه بر عالمه نك اجدادنن توارث ایتمدیکی بریت عالی بی هر درلو نجملات و انانیله بر آنده طعمه لهیب روز کار ایدر .

اوت ! استانبولك یاغینی اولسه قبولرمزی آلتوندن اشیکلرمزی کوموشدن تصنیع و اقامه یه کسب اقتدار ایده جك قدر احراز یسار میسر اوله جق ایمش . عجبا بر انسان ایچون قیوسی آلتوندن ، اشیکلی کوموشدن بر خانه انشاسی آرزو اوله جق بر شیمیدر .

— مسکن نهدر ؟

— انسان یوواسی ؟

— بو یووا نصل اولمیدر ؟

— افراد عالمه سنی هر درلو آفات محتمله یه قارشی محافظه ایده جك اوصافی

جامع اوله جق صورتده .

یا عجبا بش یوز سنه قریب بر زماندن بری هر کون دست تخریبده معروض بولند یغمز شوبلای حریقدن مصون قالمق ایچون نه کبی وسائله تشبث ایلشنز؟ بونی ارانه و بیانه هیچ برمن مقتدر دکلز. چونکه هیچ برمن اسباب تحفظیه حریق مدرك دکلز. و ادراك ایتمک احتمالمزده یوقدر.

بر مصیبت + بیک نصیحتدن یگذر. دیرلر. حال بوکه بز عصر لر دن بری بیکلرله مصائب حریق کرفتار اولوب طور پورزده ینه انتصاح ایدم یورز. بزم بوحالمزی کورنلر فلاکت مزه آجیمه بدل بلاهت مزه حیرتدن کنیدیلرینی آلام یورلر. ۱۸۷۰ حزیرانسک بشنجی بازار کونی اون یدی ساعت ظرفده بک اوغانی دار آ مادار احراق بالئار ایدن بیوک یانغیندن صگره اوتار یخده استانبولده شعبه لری بولان سیغور طه شرکتلری بش اون سنه اولدن بری طوتمقده بولنش اولدقلری ایستاتستیک جدوللرینی اعلان ایتمشلر ایدی. آنلرک قیدینه نظراً بوندن قرق سنه مقدم (در سعادت و بلاد ثلثه) ده وسطی اوله رق شهر ی سکز حریق وقوع بولمقده ایدی که سنوی ۱۹۶ وقعه دن عبارت ایدی. و ینه آنلرک حسابلرینه کوره بهر حریق وسطی اوله رق ۱۱ خانه اصابت اید یور ایدی که بوده سنوی ۲۱۵۶ عددینی اشعار اید یوردی.

بو ۲۱۵۶ خانه دن بهرینی ینه وسطی اوله رق محتویاتله برابر بشر یوز لیرا فرض و تخمین ایدم چک اولور سق حاصل یکون دهشت رس عقل و شعور اولور. چونکه ۱,۰۷۸,۰۰۰ لیرایه بالغ اولور.

بش اون سنه ده بر کره بیکلرله بیوت و اماکنی سیلوب سپورن ۱۰ تموز حریقنه مانند یانغینلر ایسه بو حسابدن خار جدر. بز بوراده مستثنا و قوطادن دکل. حادثات عادیهدن بحث ایدرک حسابزی آکا کوره توفیق ایتمک ایست یورز. سنوی بر میلیون ۷۸ بیک لیرا. بر مملکت سکنه سی. همه ده بزم مملکت کبی عجز و مسکنت. و فقر و مزات مشهری اولان بر بلده سکنه سی ایچون تلافیسی قابل اولیان ضایعاتندیر. چونکه سنوی ثروت عمومی مملکتدن بر میلیون یتش سکز بیک لیرالق اموال و املاک مبدل رماد اولور دیگدر.

ایشته اسباب فقر و سفالتزدن بری ده بودر . حالا ۱۸۶۵ سنه می ایلولنک دردنجی چارشنبه کیجه سی ظهور ایتمش اولان خواجه پاشا یانغیندن بقیه بعض عرصه لر علی حاله طور مقده در . آندن بش سنه صکره وقوع بولان بك اوغلی حریق کبیری آنک درت کره فوقده بولنمش ایکن یانان یرلردن بر قارش عرصه قلامشدر . بوده استانبول بلده سینک آیری آیری ایکی سمتده ساکن بر خلقک یکدیگریه نسبتله اولان درجه یسارینه اک بدیهی برهانلردندر .

۱۸۷۰ ده کی بك اوغلی حریق کیرنده ، خاطر لرده قالدیغه گوره موجود سیغورطه قومپانیه لری اصحاب بیوته ۳۰۰ بیك لیرا راده سنده تأدیاته بولنمشلر ایدی . بوقومپانیه لر تأدیه ایتدکلری مبلغ مقابلنده اصحاب بیوتدن آلدکلری مقبوضلری ، او زمان داخلیه ناظری بولنان شروانی رشدی پاشایه ابراز ایدرک استانبولده وسائط اطفائییه نك استکمالنی استدا ایتمشلردی .

داخلیه نظارتی بومراجعت و استدعائی نظر اعتباره آلهرق اوروپادان اصول اطفائییه متعلق نظاماتی جلب ایدلی . بونلری ترجمه ایتدیردی (۱) مجارستانده کی اصول اطفائییه ای اک مکمل بولدی . بناء علیه شورای دولتك قراری و مجلس وکلانك تصویبی اوزرینه اراده سنی استحصا ایدرک (قوت سچینی) بی در سعادته جلب ایدللی . و نمونه اوله رق بر اطفائییه طابوری تشکیل اولندی . تقسیمده بر محل تخصیص ایدیلرک مجارستاندن آلات و ادوات اطفائییه جلب ایدللی ، الیوم انقاضی قالمش اولان اطفائییه طاقی وجود پذیر اولدی .

اوت ! الیوم او تشکیلات مهمه دن فقط جانبی و جانسز انقاضدن بشقه برشی قلامشدر .

سلطان عبدالعزیزک اواخر سلطنتلرنده ایدی که پادشاه مشار الیه (یانغین) خوف و اندیشه سنه دوشمشدی . بر آره لق استانبولده صیق صیق ، همده مهم یانغینلر وقوع بولیوردی . بوخوف و اندیشه ایسه اصول اطفائییه نك تکاملنه سبب (۱) بونلری شورای دولت تنظیمات دائره سی سعید بك افندی ترجمه ایتمش ایدی .

اولمشد . قوت سه چینی طرفندن يك آز بر زمان ظرفنده تعلیم اولنهرق کسب رسوخ ایدن اطفائیہ افرادی عند پادشاهیده مظهر تقدیر اولدی . سچنی به فریقلق پایه رفیعی توجیه ایدلدی . برده بحریه اطفائیہ طابوری تشکیل ایتدیرلدی . مؤخرأ بحریه اطفائیہ طابوری فوق العاده عد اولنه جق برملکه و مکملیت احراز ایتمشیدی . حتی خاقان سابق عبدالحمیدك بالخاصه نظر تقدیرینی جلب ایتمکه طابورینك بیگباشیسی اولان محمد آغا يك آز زمان ظرفنده فریقلکه ارتقا ایتمشیدی .

تأسف اولنورکه بوطابور الیوم طاعیدلمشدر . حال بوکه اوطابور اطفائیہ طاقینك اڭ متفنی ایدی .

روایتہ نظرأ اطفائیہ طابورلرنده کی صاحب رسوخ ضابطان تقاعد ایدلمش و برلرینه مکتب حربیه دن یتشمش ضابط افدیلر تعیین اولمشددر .

اطفائیہ طابورلری واقعا صفت عسکریه یی حائز ایهلرده حقیقت حالده بونلر عسکر کسوه سنده بر صنف مخصوصدرکه صنعت اطفائیہ ده اثبات رسوخ ایله مکلفدر . بونلرک ضابطلری اچیلرندن ، یعنی افراد اطفائیہ دن یتشدیریلر . بو جهتله کندی دأرلرنده تکامل حصول بولور . بوقسه هر سنه ضابطاتی دکشدیرمک . مکتبدن چیقان افدیلری بوطابورلره و برمک مطلوب اولان فائده یی حاصل ایتمز . فضله اوله رق حربیه مزك یتشدیردیکی کنج ضابطانی دخی وظیفه اصلیه دن نجرید ایتمکه اردویی بونلردن ، بونلری سلک عسکریده ترقیدن محروم ایدر .

۱۰ تموز حریقنده اطفائیہ نك ابراز ایتدیکی غیرت فعالانه و مساعی فوق العاده دن حقیله استفاده ایدیله مامسی اصحاب رسوخدن اولان ضابطانك فقداندن طولایی اولدیغنی ارباب وقوف بیان ایتمکه در ، بناء علیه اطفائیہ مزك تکثیريله برابر الیوم اورویاده جاری اولان اصوله توفیقاً یکیدن تشکیل ایدلمسی لازم کلور . انکلتزده اطفائیہ طاقنك مصارفی (قومون) . یعنی دوائر بلدییه طانددر . بزده واردات بلدییه کندی مأمورلرینی اعاشیه کفایت ایدمز بر حالده اولمسنه نظر آشهراماتی اطفائیہ تشکیلاتنه چاره ساز اوله ماز . بو جهتله داخله نظارتنك بوطابورلری تخصیصات لازمه ایله شکل آخره افراغ ایتسنی مصیبت واقعه تعجیل ایتمکه در .

ضبط و ربط خصوصند تعلیم و تربیه ده عسک کردن فرقی طوئیه مامقله برابر، حربیه بودجه سنه دخی بار اولماق لازم کلور. یا خود حربیه نظارتی کندی بودجه سنی تنظیم ایدرکن اطفا ئیه ایچون آریجه بر تخصیصات طلب ایتلی و بوم مصارفی بتون بتون بودجه سندن آیرملیدر. زیرا مملکتک هر آن معروض بولندی بی بلای حریق بویله قاج بلو کله و بر کره آلتش اولملرندن طولانی ایشه رایه میه چقلری نظر اعتباره آلتقمزین کفایتک حکم ایدیلان ادوات اطفا ئیه ناقصه ایله دفع ایدیله مز.

صو مسئله سی ایسه آریجه تأمل اوله جق بر مسئله مهمه در.

۱۰ تموز حریقک کوکلدرده آج دینی داغ تآرک التیامی بوندن بویله بوکی آفات و مصائبه امکان وقوع بر قیجق مانع لرخا ذینه متوقفدر. بر قاج بیک عالمه بی داغ برداغ آمه و اسف ایدن بوبلای مقاوم تسوزک بعدما تکرر ایتامسی اسبابی حکومتجه یظر اعتباره آلتلی و انخا ذ اوله جق تدایر مجلس ملی طرف سدن قانون ایله تشید ایدملیدر.

خواجه پاشا یاغیندن صکره حریق محللرند بنا و انشا ایدیله جک بیوتک کارکیر اوله رق تأسیسی دولجه تقرر ایتش و اخشاب اینیه صورت قطعیه ده منع ایدلش ایدی. فقط خلقمزک عادتاً بر عقیده راسخه حکمنی آلتش اولان اعتیاد قدیمی بوتدیر مصیبه غلبه ایتشدرد. چونکه اخشاب اینیه بالنسبه کارکیردن اهون جیقمق و ارباب یساره نسبتله اکثری فقرا تشکیل ایتک گی سبیلرلده بو خصوصه مداری اولمشدر. زیرا باره سی اولیان بر خلقی حکم قانونه اتباع مجبوریتده بولندیرمق بر نوع ظلم اوله جفندن حکومت بالضروره اعماضه مجبور اولمشیدی. حال بوکه املاک اوزرینه اقرضاتده بولنه جق بانقهر و انشا آتی در عهده ایدرک خلقه تسهیلات اعداد ایدله جک شرکترلر تأسیسی ایله مملکتک اعماری قابل ایکن اصول اوقافک معلوم اولان حالی بوکی مؤسسهرلک وجودینه مانعه قویه تشکیل ایتکده در.

حکومت اول امرده اوقافک طرزینی تحویل ایله خلقی ملکته صاحب ایتک لازم

کلیکن بورالری هر فصلسه نظر اعتباره آلتامش و بناء علیه اخشاب اینیه اولکنندن زیاده رواج بولمشد.

چرچر حریق اوزرینه حکومت انتباه حاصل ایتک و اوقافه متعلق تدایره تشبثه اصول استمالکی بوعصرک و ایجابات مدنیته تک تمایلاتنه توفیق ایتک لازم کلیکن آنده ده مساعیده بولمیش و حتی بومساعیده اخشاب اینیه مساعیده ایتیمیله مشروع بر شکل ویرمشد.

خواجه پاشا حریقندن صکره کمال بک اوزمانک وسائط نشریه سنده بدهتی اثبات قبیلندن کارگیر بنالک محسناتنه متعلق متعدد مقالهلر نشر ایلش و فقط خلقه اولان تأثیری منشیتنک اسلوب بلاغتیه حیران اولمقدن عبارت قالمشدی.

کمال مقاله لرینک برنده شوقولیه خلقه افهام حقیقت ایتک ایستیوردی :

« . . . . . یانغین بر بلای طاقتسوزدرکه استانبولده باعث اولدینی ضایعات مرمردن و بلکه کومشدن بر قاچ شهر عظیم انشاسنه کافیدر ظن اولتور . هله بوضایعاتک ایچنده اسلافک بزه هدیه معرفتی اوله جق بر طاقم ذی قیمت ازلر وارددرکه اغورلرنده دنیالر صرف ایدلسه تلافیلری ممکن اوله ماز .

بو بلانک دفعنه دوشونیلان چاره ایسه اوچ صورتدن عبارت اولوب ، بری الیوم موجود اولان تدایر اطفایه درکه تأثیرسنزلکنه مشهود اولان یانغینلرک هر یی بر دلیل روشنلدر . آتش که شراره دن مستعد اشتعال اولان بر مملکتی صارار آتی صو فصل اطفایلیسون ؟ محنت که ذرهدن قبول انفعال ایدن بر قلبه استیلا ایدر ، آکاگریه تأثیر نیلسون !

ایکنجیمی ، سواقلرک دهها زیاده توسعیله برابر اوچ بش خانه آرمه نه بر کارگیر دیوار انشاسیدر . بوایه بر خیلی مصرف اختیارینی مستلزم اولمقله برابر عادی یانغینک وقوعنه اصلا مانع اوله میه جفی گبی بیوک یانغینلرک بیله تکثیرنه حائل اوله ماز . چونکه شدتلی بر روز کارک اوکنه دوشن آتش پارچهلری دیواری دکل ، قلعه بندلرینی بیله آشدینی دفعاتله تجربه اولغمشدرکه اک بیوک بر دلیلی دخی

مؤخرأ وقوع بولان حریق کیرده آتشک خواجه پاشان جفال اوغلنه و سلطان و سلطان احمددن قوم قویه صحرامسیدر . ۱۱

اوچنجیسی اینهك کارگیر اولهرق یاپیرلمسیدرکه استحصال مقصد ایدمک تدبیر دخی بودر . چونکه استانبولده اخشاب بنا باقی اولدجه یانغین دخی باقی اوله جغنده شه اولنه ماز . بوقضیه یی انکار ایدن وار ایسه آغاجک آتشدن اشتعال ایتمه چکنی اثبات ایتملیدرکه مدعای قبول اولنسون .

حتی بوندن بویه استانبولده انشا اولنه حق اینهك کارگیر یاپیرلمسی ایچون اطرافلی برتدیر اتخاذا اولنحق نزد دولته دخی قرار گیر اولدینی ایشیدیلور . حکمت حکومت قواعد اساسیه سنه مبتنی اولان بوقرارک فعلیاتی میدانه کلنجه . عصر مزك وطنه مؤبدأ پایدار اوله حق بریادکار قیمتداری اولور .

حصول مقصد ایسه هرکسك مالوف اولدینی اخشاب اینه انشاسنك جانب حکومتدن منع قطعی تحتہ آلمسنه توقف ایدر . و شبهه یوقدرکه بوکا قانون حقانیت مساع کوستریر . زیرا مزیت انسانیه متعلق شیلرده اولادینی تمایل طبیعی خلافت اجبار ایتمک بر والدك حقوقدن اولدینی کی ، فائده سی وطنه حاد اولان ماده لری ، تبعه سنه اختیاری اولماز ایسه اضطراری یاپیرمق دخی بر حکومتك وظائفندر . »

کوریلورکه کمال بك یومقاله سنده خلقه تفهیم منفعت ایچون فقطور اولدینی مسلک سیاست و فکر آزادی بی بیله طوعاً پامال ایدمک صورتده حکومتی وصایت عامه مرتبه سنه اصعاده بیله چالشمشدر . فی الحقیقه بر خلق که منفعتله مضرت یینی فارق اولمه ، آنک چوجقدن نه فرقی قالر . بو حالده بولنان بر خلقی ایسه حکومتك طوعاً اولمازسه کرها قبول معقولاته اجباری امور ضروریه دندر .

زمانغزده ایسه افکار عامه اخشاب ایله کارگیر یینی تفریق ایدمک مرتبه تنویر ایتمش اولدیغنه قائل اولمق ایسترز . اگر قضیه حالا بر عکس ایسه

۱۱) الیوم محفل عسکری اتخاذا اولنمش اولان محله واقع سلیمان پاشا قوناغی طوتشمش

ایدی .

یابه‌جق شی ، مملکتک اعمارینی ممار کائنات اولان خالق کبریادن تمنی به حصر زیان ایتمکدن عبارت قالیر .

مملکتتمزک تاریخ وقایعی بزه بر بحق عصر نظر فنده بر قاچ بیوک حریق وقوعنی خبر ویرمکده در . بونلردن بری عبد الحمید اول زماننده وقوع بولان ایلاک جبالی حریقیدرکه ۱۱۹۶ سنه‌سی رمضانینک اون اوچنچی پنجشنبه کونی ساعت اوچده باشلامش و ۶۴ ساعت دوام ایتمشدر . بونده بایزید حریق قله‌سی دخی محترق اولمشیدی .

بو حریق بر طرز بلیغانده تصویر و حکایه ایدن یکیشهرلی منشی مشهور محمد عطا افندی که مقاله سنک زیرینی (المحترق بالمنزل والاشیا ، یکیشهرلی محمد عطا) صورتنده امضا ایتمشدر ، ۳۰۰ دن متجاوز صغیر و کبیر جوامع و مساجد و ۳۶ باب خانقاده فقرا و معابد و ۲۶۰ حمام ولا یعد ولا یحصا بیوت و منازل محترق اولدیغنی قید ایدیور .

مؤخر آ ۱۲۴۲ ده تفنیکخانه و ۴۶ ده ایکنجی جبالی و برنجی دفعه خواجه پاشا حریقاری وقوع بولمشدرکه بونلرک موجب اولدیغنی خسار بوکونکی خسارک فوقده بولمشدر .

مؤخر آ ۱۲۸۳ ده ایکنجی خواجه پاشا و ۱۲۸۷ ده بک اوغلی و ۱۲۹۲ ده قاسم پاشا حریقاری ظهور ایتمش ایدی .

چرچر حریق ایسه بونلره نسبتله بر محله حکمنده قالیوردی . حال بوک آنک کوکلرده بر اقدینی آتش تأثری اطفایه قدرتبات اولدن ۱۰ تموز حریق کبی بر بلای عظیم ایله ده‌ها مصاب اولان مملکتک آتیسنی اولسون تأمین ایدلم . اکر ایدمه‌یه جک ایسه‌ک باری اصلزه عودتله جادرلرمزه چکیللم .

ابوالضیا

